

Ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-079-и назди Институту фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ (734025, ш.Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

Такриз

ба автореферати кори диссертатсионии Ҳасанзода Бахтиёр Ҳасан дар мавзуи «Таъмини суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити тағйирпазирии ҷомеа» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ.

Дар шароити тағйирёбии босуръати равандроҳои сиёсӣ ҷамъияти масъалаи нигоҳдорӣ ва таҳкими суботи сиёсӣ ба яке аз самтҳои муҳими таҳқиқоти сиёсатшиносӣ табдил ёфтааст. Устувории ҷаҳолияти ниҳодҳои сиёсӣ, самаранокии қабули қарорҳои сиёсӣ ва қобилияти системаи сиёсӣ барои мутобиқ шудан ба таъсири омилҳои дохилию беруна аз сатҳи суботи сиёсии ҷомеа вобастагии зиёд дорад. Аз ин ҷиҳат, омӯзиши илмӣ омилҳое, ки метавонанд ба суботи сиёсӣ таъсир расонанд ва муайян намудани роҳҳои ҳифзи он дар шароити тағйирпазирии ҷомеа аҳамияти хоса пайдо менамояд.

Мавзуи интихобнамудаи Ҳасанзода Бахтиёр Ҳасан маҳз ба чунин масъалаи муҳим бахшида шудааст. Тавре аз муҳтавои автореферат бармеояд, муаллиф суботи сиёсиро дар робита бо устувории системаи сиёсӣ, таъсири омилҳои беруна, таҳдиду хатарҳои муосир ва рушди технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар фарзияи таҳқиқот низ вазъи геополитикии минтақа ва ҷаҳон, амнияти минтақавӣ, рушди технологияҳои иттилоотӣ, таҳдиди экстремизму терроризм ва паҳншавии ғояҳои тундгароии динӣ ҳамчун омилҳои таъсиррасон ба суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон нишон дода шудаанд. Аз ин рӯ, интихоби мавзуи диссертатсия асоснок буда, таҳқиқи он барои илми сиёсатшиносии ватанӣ аҳамияти назариявӣ ва амалӣ дорад.

Шиносоӣ бо автореферат нишон медиҳад, ки муаллиф масъалаи мавриди таҳқиқро бо риояи пайдарпайии мантиқӣ баррасӣ намудааст. Сохтори диссертатсия аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, шаш зербоб, хулосаҳо, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёт ва интишорот аз рӯи мавзуи диссертатсия иборат мебошад. Чунин сохтор имкон додааст, ки масъала аз муайян намудани заминаҳои назариявӣ методологӣ оғоз гардида, сипас таъсири омилҳои беруна ва

тахдиду хатарҳо таҳлил ва дар идома дурнамои таъмини суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ карда шавад.

Дар боби якуми диссертатсия – «Масъалаҳои назариявӣ методологии таҳқиқи суботи сиёсӣ» муаллиф ба масъалаҳои мафҳумӣ ва назариявӣ суботи сиёсӣ таваҷҷуҳ намуда, муносибатҳои илмӣ мавҷударо ба моҳият ва хусусиятҳои он мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар доираи ин қисмати таҳқиқот суботи сиёсӣ дар робита бо фаъолияти системаи сиёсӣ ва устувории он арзёбӣ гардида, омилҳои таъсиррасон ба суботи сиёсӣ баррасӣ шудаанд. Ҷиҳати мусбати таҳқиқ дар он аст, ки масъалаи суботи сиёсӣ ҳамчун падидаи ҷудогона баррасӣ нашуда, робитаи он бо унсурҳои системаи сиёсӣ ва равандҳои сиёсии ҷомеа нишон дода шудааст.

Дар боби дуюм – «Хусусиятҳои таъмини суботи сиёсӣ дар шароити мавҷудияти таъсиррасонии беруна» доираи таҳқиқ ба масъалаҳои амнияти миллий ва таҳдиду хатарҳои беруна пайваست карда мешавад. Аз муҳтавои автореферат бармеояд, ки фаъолияти субъектҳои гуногуни таъсиррасон ба суботи сиёсӣ, таъсири омилҳои беруна ва зоҳиршавии онҳо дар низоми амнияти миллий, инчунин таъсири таҳдиду хатарҳои беруна ба суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз вазифаҳои асосии таҳқиқот ба ҳисоб меравад. Ин тарзи гузориши масъала имкон додааст, ки суботи сиёсии ҷомеа дар робита бо тағйироти муҳити беруна мавриди арзёбӣ қарор дода шавад.

Боби сеюми диссертатсия – «Дурнамои таъмини суботи сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» бештар хусусияти амалиро касб менамояд. Дар он масъалаҳои таъмини суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити пайдоиши таҳдиду хатарҳои муосир ва рушди бемайлоии технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ баррасӣ гардидаанд. Махсусан, ворид намудани масъалаи ТИК ба доираи таҳқиқ қобили таваҷҷуҳ мебошад. Муаллиф технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсиониро танҳо ҳамчун манбаи таҳдид арзёбӣ накарда, хусусияти дучонибаи таъсири онҳоро ба равандҳои сиёсӣ нишон медиҳад: онҳо аз як тараф имкониятҳои нави иштироки шаҳрвандонро фароҳам оварда, аз тарафи дигар масъалаҳои амнияти киберӣ ва идоракунии равандҳои иттилоотиро ба миён меоранд.

Навгони илмӣ таҳқиқот низ ба мантиқи умумии кори диссертатсионӣ мувофиқ мебошад. Муаллиф қайд менамояд, ки масъалаи таъмини суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити тағйирпазирии ҷомеа бори аввал дар илмҳои сиёсии ватанӣ ба чунин шакл мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Дар доираи навгониҳои пешниҳодшуда моҳият ва хусусиятҳои суботи сиёсӣ ва алоқамандии он бо устувории системаи сиёсӣ муайян гардида, фаъолияти субъектҳои таъсиррасон, омилҳои беруна ва таҳдиду хатарҳои ба суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсиркунанда таҳқиқ шудаанд. Ҳамчунин,

таъмини суботи сиёсӣ дар шароити таҳдиду хатарҳои муосир ва рушди технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтааст. Чунин натиҷаҳо ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот мутобиқат дошта, муҳтавои асосии диссертатсияро инъикос менамоянд.

Аҳамияти назариявӣю амалии таҳқиқот низ дар автореферат мушаххас нишон дода шудааст. Натиҷаҳои бадастомада барои муайян намудани омилҳои таъсиррасон ба устувории системаи сиёсии кишвар ва таҳдиду хатарҳои мавҷуда аҳамият дошта, дар таҳқиқот вобаста ба коҳиш додани таъсири омилҳои гуногун ва роҳу усулҳои таъмини суботи сиёсӣ хулосаву тавсияҳо пешниҳод гардидаанд. Қолиби таваҷҷуҳ аст, ки тавсияҳои амалии муаллиф ба масъалаҳои воқеии муҳити иттилоотӣю муосир низ равона гардидаанд. Аз ҷумла, тақвияти системаи иттилоотӣ, баланд бардоштани саводнокии рақамии шаҳрвандон ва санҷиши саҳеҳии маълумоти дар шабакаҳои иҷтимоӣ паҳншаванда ҳамчун самтҳои муқовимат ба иттилооти безътимод пешниҳод мешаванд.

Дар баробари ҷиҳатҳои мусбати зикршуда, зимни шиносӣ бо автореферат баъзе нуктаҳои ба назар мерасанд, ки ба сифати пешниҳод метавон онҳоро чунин баён намуд:

1. Дар таҳқиқот масъалаи таъсири технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ ба суботи сиёсӣ ба таври назаррас баррасӣ гардидааст. Бо назардошти он ки муаллиф ҳам имконият ва ҳам хатарҳои ТИК-ро нишон медиҳад, ҷудо намудани марҳилаҳо ё шароитҳои, ки дар онҳо таъсири мусбат ё манфии технологияҳои иттилоотӣ бештар зоҳир мегардад, метавонист ин қисми таҳқиқотро боз ҳам мушаххастар намояд.

2. Дар автореферат тавсияҳои амалӣ оид ба баланд бардоштани саводнокии иттилоотӣ ва муқовимат ба иттилооти безътимод пешниҳод шудаанд. Муайян намудани гурӯҳҳои асосии мақсадноки чунин ҷорабиниҳои маърифатӣю иттилоотӣ метавонист хусусияти амалии баъзе тавсияҳоро боз ҳам тақвият бахшад.

Эродҳои зикршуда хусусияти тавсиявӣ дошта, ба арзиши илмӣ, навгонии таҳқиқот ва натиҷаҳои асосии диссертатсия таъсири ҷиддӣ намерасонанд.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи Ҳасанзода Бахтиёр Ҳасан дар мавзӯи «Таъмини суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити тағйирпазирии ҷомеа» мазмун ва натиҷаҳои асосии қори диссертатсиониро инъикос намуда, аз анҷом ёфтани таҳқиқоти мустақилонаи илмӣ шаҳодат медиҳад. Мавзӯи интихобшуда мубрам буда, натиҷаҳои таҳқиқот дорои навгонии илмӣ ва аҳамияти назариявӣю амалӣ мебошанд. Мақсаду вазифаҳои гузошташуда дар доираи таҳқиқот мавриди баррасӣ қарор

гирифта, хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодшуда аз муҳтавои кори анҷомёфта бармеоянд.

Бо назардошти гуфтаҳои боло, муаллиф барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ сазовор мебошад.

Тақриздиханда

Номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент,
муовини аввал, муовини ректор
оид ба корҳои таълимӣ-методии
Донишгоҳи инноватсия ва технологияҳои
рақамии Тоҷикистон
20.08.2026

Ҳусайнзода А.Б.

Суроға: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
н. Восеъ, қ.д. Х.Раҷабов
Тел: (+992) 987932088
E-mail: Aminjonsharifov86@gmail.com

Имзои Ҳусайнзода А.Б.-ро тасдиқ мекунам
Сардори РРК Донишгоҳи инноватсия
ва технологияҳои рақамии Тоҷикистон:
20.08.2026

Мухторзода С.

Суроға: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Кӯлоб, мах. Борбад 9
Донишгоҳи инноватсия ва технологияҳои
рақамии Тоҷикистон
Тел: +992 (3322) 2-13-67;
E-mail: info@uidt.tj